

Pozdní a lidová latina

- od 2. stol.
- tendence archaizující X vulgarizující
- lidová (vulgární) latina
vulgus, -i n. „lid“
(sermo cottidianus, rusticus, militaris, plebeius...)

literární doklady

- Plautus, komedie
- Cicero, *Listy*
- Horatius, *Sermones*
- Petronius, *Satiricon*
- Apuleius, *Asinus aureus*
- *Itinerarium (Peregrinatio) Egerie ad loca sancta*

další doklady

- nápisy na zdech
- kletby
- náhrobní nápisy...
- antibarbary (*Appendix Probi*, 3. stol.)
Instituta artium, Valerius Probus (1. stol.)

fonetika

- posunutí důrazů (např. illé, illá, illós...), vliv mj. na metriku
- dissimilace **r/l**: pregrinus/pelegrinus, meretrix/meletrix...

lexikum a slovo tvorba

- *testa, caballus, casa/mansio*
- deminutiva: *animula, auricula, genusculum...*
- *vadere; grandis*
- *cantare, dictare* (intenziva)
- kumulace předpon: *adimplere, adpertinere*
- pleonasmus v adverbiích: *ante praeparatus, plus magis, tum deinde*
- nová kompozita: *displacet, retenet*
- produktivní sufixy: *-aster, -anus, -ivus; -ura*

morfologie

- záměny deklinací a rodů
- záměna typů flexe: *acer, -a, -um; potere, volere, essere; florere – florire, cadere – cadēre*
- substantiva 4. a 5. dkl. přecházejí do 2. a 3. dkl.
- futurum: *habeo + inf. (záměny b a v, splývání e a i...)*

syntax

- užívání tranzitivních slov intranzitivně nebo reflexivně (*movere*)
- zjednodušování souslednosti časů
- nahrazování infinitivních konstrukcí vedlejšími větami

předkarlovské období

- oslabování gramatické a rétorické tradice
- příliv nových jazyků (lexikum, záměny hlásek...)
- romanizace
- vrchol v 7. stol.: merovejská latina
- Řehoř Tourský: *Historia ecclesiastica Francorum* (6. stol., vcelku korektní latina)

Fredegarova kronika (613-658, doklady rozpadu morfologie a syntaxe a vzniku hovorové románštiny)

merovejská latina

- reminiscence na korektní literární latinu
- současně ale rysy mluveného jazyka, hyperurbanismy, chyby
- kolem r. 700 už nemohla sloužit jako kulturní a úřední řeč ve velkém království
- pociťovala se potřeba reformy
- prostředkem k nápravě měl být návrat ke studiu gramatiky a literatury klasického období a reorganizace školství